

İnet-tr' 2001 Sonuçları ve Öneriler

Ali İhsan Tükenmez*

“VII. Türkiye’de İnternet Konferansı”, içerik ve konu bakımından bu yıl oldukça kaliteli olmasına karşılık, katılım oranı geçtiğimiz yıllara oranla düşüktü. 1278 katılımcı rakamı, bildiri, panel ve çalışma grubu toplantılarına da yansdı ve sonuçta İnternete olan ilgi azlığı bizleri endişeye sevketti. Katılım azlığı ile ilgili olarak çok değişik nedenler sayılabilir. Ancak ortada bir gerçek var ki hiç bir haklı gerekçe üstünü örtemez, **toplumun ciddi ve geleceğini ilgilendiren konulara duyarsızlığı**. Bence bunu ekonomik nedenlerle izah etmek bizi yanlış yola götürebilir. 10 milyon TL tutarındaki giriş ücretini en fakir öğrenciler dahi cebinden ödeyip, konferansa katıldılar.

Ekonomik ve siyasi krizin, yaşanan savaş ortamının toplumun algılama sisteminde ve moral değerlerinde yıkıcı bir etkisi olduğunu kabul ediyoruz. Maalesef insanlarımız heyecanlarını, ciddi konulara ilgilerini, morallerini kaybetmiş durumdalar. Yaşanan her siyasi ve ekonomik kriz, sektörden bir şeyleri alıp götürmekte, insanları işsiz bırakmakta, firmalar kapanmakta, insanlar geleceğe yönelik umutlarını kaybetmektedir.

1998 yılı sonlarında başladığımız internet üzerinde mail grubu oluşturma, toplumun geleceğini ilgilendiren fikir ve projeleri üretme, toplumu uyarma ve bilgilendirme çalışmaları ardarda gelen depremler, siyasi ve ekonomik krizlerle kesintiye uğradı ve istenen hedeflere erişilemedi. Bir yangının, önüne çıkan herşeyi yutması gibi, **1999 yılından bu yana toplumu sarsan krizler fikirlerimizi, projelerimizi, inançlarımızı ve umutlarımızı da silip süpürdü**. İnsanlar karamsarlık içinde ve geleceğini düşünemeyecek durumda kaldı.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen toplumun bir avuç aydınları, önderleri, uyarıcıları, sivil toplum örgütleri ve internet toplulukları, kötüye gidişe direnç göstererek bu konferansta içerik ve konu açısından oldukça zengin ve kaliteli sunumlar, paneller hazırlamaya çalıştı. Adeta uçuruma giden bir arabanın tekerlekleri önünde takoz olmaya gayret etti. Ancak kişisel özveriler bu konferansta da yeterli sonuç vermedi. **İnsanların katılımsızlığı, ilgisizliği bizleri kahretti**. 1 Kasım 2001 günü saat 16.00-17.30 arasında düzenlenen “İnternet ve Siyasi İrade” panelinde Sayın Mustafa Akgül’ün belirttiği üzere, panel ve sunumlar birçok e-mail grubunda özellikle e-meclis mail grubuna duyurulduğu halde katılım yok dene-

* Ali İhsan Tükenmez, Makina Mühendisi/ AB ve Uluslararası İlişkiler ve İşletme Yönetimi Uzmanıdır; e-posta:scorp2005@hotmail.com

cek kadar azdı. Şahsen ben değişik mail gruplarından yaklaşık 8 bin kişiye, ve-receğim sunumu duyurduğum halde, mail grubu üyesi olarak katılımcı sayısı birkaç kişiyi geçmedi. **Söz konusu durum henüz toplumun internetteki mail gruplarını da ciddi olarak ve amaçları doğrultusunda kullanmadığını göstermektedir. Sadece dedikodu yapan, şikayet eden, eleştiren ve üretmeyen bir toplumun özelliklerini taşıyoruz.**

Biz internet toplulukları ve sivil girişimcileri ülkenin geleceğini ilgilendiren, toplumsal değişimi ve teknolojik yenilenmeyi öngören ciddi konularda bir araya gelemiyorsak, ortak bir aklı, ulusal bir iradeyi ve toplumsal bir eylemi ortaya koyamıyorsak, İnternetin siber uzayında konuşmanın, eleştirmenin, şikayet etmenin kesinlikle hiç bir anlamı olmayacağı kanısındayım. Bu noktada birey ve sivil girişim bazında herkes kendisini eleştirmeli ve de sorumluluklarının bilincine varmalıdır inancındayım. Bireyler üzerine düşen ciddi toplumsal sorumlulukları yerine getirmediği sürece, toplum krizden krize yuvarlanmakta, bir çıkış noktası bulunamamaktadır.

Dijital çağın getirdiği yenilikler ve değişimler karşısında sorunu bir kez daha ciddi boyutlarda masaya yatırmak ve yeniden analiz etmek zorundayız. Aksi bir durumda dijital çağın duvarlarına çarparak, yeni bir krizin kabus dolu sabahında uyanmak zorunda kalabiliriz.

Bunun için de aşağıdaki önerileri, yeniden tartışmak ve sonuç üretmek üzere görüşlerinize sunuyorum.

- İnternet ekonomisi ve dijital çağın getirdiği global değişimler, yenilikler ve tehlikelerin, toplumun tüm kesimleri tarafından çok iyi algılanıp özümsemesi için,
- Sivil toplum örgütlenmelerine ağırlık verilmeli, internet üzerinde faaliyet gösteren sivil girişimlere, mail gruplarına, hobi topluluklarına destek verilmeli ve toplumun bu türden sosyal ve kültürel aktivitelere katılımı teşvik edilmelidir. Özellikle genç kuşakların örgütlenmesi, sivil girişimlere katılımının ve katkısının sağlanması, bence daha önemli bir adımdır. Bu konuda ilköğretim, orta-öğretim ve yükseköğretim görevlilerine büyük bir sorumluluk düşmektedir. Böylesi büyük projelere büyük kaynaklar ve yatırımlar gerekiyor. Bu konuda gerek özel, gerekse kamu sektörünü göreve çağırıyoruz. Lütfen genç kuşağın internetle tanışmasına, onlara eğitim panelleri, seminerleri düzenlenmesine ve onların bilgilendirilmelerine yardımcı olunsun.
- Yetişkinleri bilgilendirmek ve dikkatlerini bu sektör üzerine yönlendirmek üzere basında, medyada, internetteki haber portallarında, gönüllü ve istekli özel sektör ve sivil toplum kuruluşları tarafından tanıtım ve lobi faaliyetlerine ağırlık verilmelidir.
- Geniş halk kitlelerinin internete erişebilmesi ve bilgi temin etme ve öğrenme süreçlerinde, interneti kullanabilmesi için her mahalle, semt ve sokakta özellikle kütüphaneler ve okullardaki internet hizmetleri halka belirli saatlerde

- açılmalı, internet kafelerin oyun ve “chat” salonu yerine bilgi klübü şeklinde hizmet vermeleri teşvik edilmelidir. Özellikle yoksul öğrencilerin internet kafelerden internet’e erişimlerinde, kamu’nun yeterli teşviği ve yardımı (kullanım ücretinin %50’si devlet tarafından ödenebilir) sağlanmalıdır.
- Kablo TV hatlarından internet erişimi rahatlıkla sağlandığı gibi, dijital TV’lerden internet kullanımı evler için ideal bir seçenektir. Evlerde internet kullanımının yaygınlaştırılması için öncelikle internet kullanım ücretlerinin düşürülmesi, erişim kalitesinin arttırılması ve ses iletişiminin de “dial-up” bağlantı yerine veri hattı üzerinden makul bir ücretle sağlanması gerekir. Türk Telekom’dan sorumlu olan ve karakol’da doğru söyleyip, mahkemede şaşırın sayın siyasetçi ve bürokratlara buradan sesleniyoruz, “Amerika’yı yeniden keşfetmeye gerek yok!”. İnterneti sadece toplumun gelir seviyesi yüksek kesimi kullanmıyor. Toplumun özellikle bilgi ve iş üreten, içerik üreten ve bunu ekonomik olarak katma değere dönüştüren kesimleri ağırlıklı olarak internet kullanmaktadır. Özellikle e-ticaret sektörü ülkemizde hızla gelişmekte, elektronik pazar yerleri alış veriş açısından cazip hale gelmektedir. Sayın Ulaştırma Bakanı’nın açılış konuşmasında ifade ettiği üzere, “internet ülke ekonomisinin rekabet gücü kazanması için en önemli araçtır”. Burada sayın siyaset adamlarını samimi olmaya ve internet kullanımını bir lüks olarak görmemeye ve internet kullanım ücretlerine çifte zam yapmamaya davet ediyoruz. Ayrıca kütüphanelerin ülke bazında internet ağına bağlanması konusunda bir kampanya başlattığını söyleyen Sayın Ulaştırma Bakanı’nı gereğini yerine getirmeye çağırıyoruz.

Sonuç

- İnternet kesinlikle lüks bir kullanım değil, tam tersine zorunlu bir kullanımdır. Ülke ekonomisinin global ekonomi ile rekabet edebilmesi için tüm bireylerin, evlerin, okulların, araştırma merkezlerinin, kamu ve özel sektörün internete taşınması ve internet ekonomisine toplumsal olarak hızla geçilmesi zorunludur. Aksi durumda dijital ekonominin duvarlarına çarparak toplumu yeni krizlerin içerisine sokmanın bedelini hiç bir kimse veya organizasyon ödeyemez!
- Kamudaki bilişimsizlik maliyeti; İnternet Konferansı’ndaki “E-Devlet ve Türkiye Gerçekleri” başlıklı sunum da da belirttiğimiz üzere ürkütücü boyutlardadır. Konuyla ilgili olarak, <http://groups.yahoo.com/group/inet-turkey/files> adresine bakabilirsiniz.
- Devletimizin internet sektörünün geliştirilmesi ve erişimin yaygınlaştırılması konusunda yeterli kaynağa sahip olduğu inancındayız. Bahsettiğimiz bilişimsizlik maliyetlerinin bir kaleminde dahi tasarruf edilmesi durumunda, ülke

ekonomisine katkısının büyük olacağı kanısındayız.

- Sektörde acilen Avrupa Birliği'nde olduğu gibi, ağ yapısında örgütlenen, etkin ve stratejik öneme sahip bir “Bilgi Toplumu Bakanlığı”nın kurulmasına ihtiyaç vardır. Toplumun tüm kesimlerinin görüşleri alınarak, çağdaş yapıda ve ağ şeklinde örgütlenen, tüm sivil toplum örgütlerini, kamu ve özel sektörü kucaklayan, yeni donanım ve güçlü işlemcilerle, uzman kadrolarla donatılan bir bakanlık, sektörün tüm sorunlarını sırtlayıp, kamu oyunu bilgilendirebilir ve toplumsal bir aklın, ulusal bir iradenin ortaya konulmasında önderlik edebilir.
- TBMM Bilgi Komisyonu'nun daha etken olarak sektörün sorunlarına sahip çıkması ve kamuoyunu ve parlamentoyu bilgilendirmesi gerekmektedir.
- Devletimizin çağdaş yapıda örgütlenmesi ve internet üzerinden vatandaşlarına kaliteli hizmetler sunması, etkin ve şeffaf bir devlet olması durumunda, üretilen hizmet ve ürünlerde de kalite yükselecek, verimlilik artacak, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınabilecek ve büyük bir kaynak israfının önüne geçilebilecektir. Devlet tarafından daha önceden başarısız biçimde verilen hizmetlerin doğru olarak yerine getirilmesi sonucunda, toplumun devlete olan güveni yeniden canlanacak, hayata bakışı değişecek, üretim ekonomisine geçişte önemli bir aşama kaydedilecektir. Bu sonuca erişebilmek için siyaset adamlarımıza ve bürokratlarımıza internet ekonomisi, e-Türkiye ve e-devlet vizyonunun kazandırılması, onların bilgilendirilmesi zorunludur.